Лист до редакції

Шановні товариші!

Цього року у березні я видрукував у № 3 Червоного Шляху своє "Оповідання про гніду кобилу". Багато товаришів і кілька редакцій нашої періодики закинули мені через цей твір обвинувачення у правому ухилі і далі – в контрреволюції. Вважаю за свій обов’язок об’яснитися з радянською суспільністю й зокрема з тими товаришами, що інкримінують мені тяжке обвинувачення. Перше: мій твір – звичайне оповідання епічного характеру, і ніяка байка. Нікого я ні алегоризував, ні символізував під гнідою кобилою; справжнім героєм цього твору є звичайна собі шкапа, що в рабстві своєму промовляє до людини надірваним трагічним голосом. Ці слова мої про істотний зміст твору стверджуються хоч би поверховою формальною аналізою оповідання. Пишучи його, я мав на увазі виключно гуманну настанову – захистити тварину, яка, на мою думку, посідає в природі цілком законне місце, від надмірної експлуатації та знущання бодай до того часу, коли наші соціяльні здобутки дозволять нам користатися лише з праці коня сталевого. Очевидно й редакція, уміщуючи мій твір, так його розуміла й саме в такому сенсі поділяла мої думки.

Оформлюючи це оповідання, я вжив старого прийому "поновлення", того прийому, що ним користувався ще Толстой, пишучи приміром свого "Холстомера". Передаючи тваринну психіку, я мусів скористатися з людської мови, бо, на жаль, ні я, ні хтось інший не придумав ще якогось способу для формулювання безперечно існуючої тваринної думки. Та проте це аж ніяк не говорить за те, що кожне таке оповідання обов’язково мусить бути байкою.

В одному я признаю свою помилку, навіть провину: я вжив для розгортання теми незвичайного матеріалу. Хоч і був це тільки літературний прийом – зробити кріпкий наголос, так би мовити звернути

увагу на злиденну долю тварини, викривши тим деякі протиріччя у взаємовідносинах усього живого в природі, – та проте цього ефекту можна було б досягти, оперуючи іншим і звичайнішим матеріалом. Ця моя перша помилка потягла за собою й другу, а саме – вживання від імени гнідої слова "соціялізм", що стало для неї марінням і що так і не набрало реальної форми.

Визнаючи цю свою помилку й уникаючи надалі прикрого для мене трактування цього твору, я зрікаюся його і забороняю, де б не було, його передрук.

Привіт!

Петро Ванченко.